Pròleg

ANNA SALIENTE I LAURA MACAYA

Les quatre mans que escriuen aquest pròleg es van conèixer ara fa uns deu anys quan van començar a treballar juntes. Recorríem espais de Barcelona on s'exercia la prostitució i passàvem les tardes –i alguns matins i nits– assegudes als sofàs de les sales dels clubs i pisos de la ciutat. Parlàvem, escoltàvem històries, fèiem preguntes i intercanviàvem experiències. Sovint, quan esmentàvem la nostra feina en altres contextos, es podien sentir comentaris sobre la duresa que devia suposar tasca o com de desagradables eren les situacions que ens trobàvem. Algunes persones fins i tot es preocupaven per la nostra seguretat i la nostra integritat física. El que pocs sospitaven és que vam aprendre més de les treballadores sexuals del que nosaltres mateixes, com a educadores, els podíem haver transmès mai a elles.

Una de les primeres tasques que se'ns van encarregar va ser la realització d'un diagnòstic sobre les condicions laborals als espais de la ciutat on s'exercia la prostitució.

En aquell moment veníem de trajectòries polítiques i marcs ideològics diferents. D'una banda, l'anarquista, amb una fixació pels discursos i la manera com opera l'estigma als imaginaris que circulen al voltant i sobre les dones que exerceixen la prostitució. D'altra banda, la comunista, centrada en les qüestions materials, com l'exercici de prostitució, és a dir, en les tarifes, les condicions laborals, les relacions amb l'empresari o els horaris laborals.

Per això, el manuscrit d'aquest llibre, que ens arriba dividit en dos capítols (un que parla de treball i un altre que parla de desig), no deixa de generar-nos una certa nostàlgia respecte a aquella divisió inicial de matèries que vam fer quan vam dissenyar el nostre mètode d'estudi i camp d'experiència. Agraïm a aquesta editorial l'oportunitat de tornar a pensar juntes, aquesta vegada des de marcs ideològics que, tot i conservar diferències, s'han anat construint conjuntament. També volem agrair a Morgane Merteuil l'oportunitat d'escriure un text que, des del moment de la publicació, serà un dels nostres materials de referència en la tasca –activista, política i teòrica– que concerneix la defensa del reconeixement del treball sexual.

Resulta complicat dilucidar si el debat sobre la prostitució és avui més candent que mai. Sovint, una es qüestiona fins a quin punt aquesta percepció sorgeix d'una conjuntura real o és fruit d'una relectura contínua de la nostra trajectòria, una en què tendim a relativitzar el passat històric per sobredimensionar el temps present. Tot i això, un dels elements centrals que introdueix Morgane

Merteuil en aquest text resideix en la seva capacitat per situar la lectura política sobre la prostitució. Aquesta implica anar més enllà de l'anàlisi de les relacions micro que es produeixen al lloc de treball (entre les treballadores i els empresaris de la indústria) per analitzar el rol intrínsec que té la prostitució en el sistema de producció capitalista.

La violència de l'Estat

Prenent aquesta consideració com a punt de partida, resulta completament coherent que en un moment com l'actual, en què el capitalisme cerca reconfigurar-se en el marc d'una crisi sistèmica, els discursos sobre el gènere i, amb aquests, els discursos sobre la prostitució, adquireixin una virulència especial en el discurs polític. Si la prostitució, com diu Gail Pheterson, és un prisma per mirar la societat, aquesta també pot entendre's com la principal diana dels atacs de l'Estat contra les persones vulnerables.

Això és precisament el que ha passat durant els darrers anys amb els diferents embats de l'Estat espanyol contra la prostitució. La resposta d'una institució com aquesta quan pateix una crisi de legitimitat acostuma a tenir dues facetes diferents: d'una banda, l'enduriment de la repressió; de l'altra, el maquillatge i la producció de consentiment a l'statu quo. No és, per tant, casualitat que les polítiques contra el treball sexual per part de l'Estat hagin adquirit una centralitat semblant en els últims anys, i molt menys que hagin intentat col·locar al centre el

debat contra la prostitució per complir els objectius descrits.

Hem de saber que l'Estat sempre situa el debat sobre el treball sexual en els termes propis. Per exemple, argumentant que no hi ha el treball sexual sinó l'explotació sexual, que en si mateixa es converteix en una forma de violència contra les dones. De fet, la mateixa categorització de prostituta com a víctima brinda a l'Estat la possibilitat d'erigir-se com a salvador, de manera que transforma les treballadores sexuals i la major part de les dones en subjectes necessitats de protecció davant els atacs d'individus i col·lectius concrets, a saber, proxenetes i clients. D'aquesta manera s'amaga la connivència que té l'Estat amb els principals mecanismes de privació de drets i violències que pateixen les dones. També amaga la violència exercida per part de les mateixes institucions de l'Estat i els seus funcionaris.

Tot això és possible gràcies al fet que la construcció de la víctima, en aquest cas mitjançant una formulació que equipara la dona dedicada a la prostitució amb una víctima de violència masclista, requereix i institueix un determinat model de subjectivitat, una forma determinada de «ser dona». Aquesta subjectivitat femenina articula un conjunt de característiques determinades, com ara la debilitat, la labilitat emocional o la hipersusceptibilitat i l'infantilisme sexual. Aquesta és l'única forma discursiva de legitimar decisions institucionals com els enduriments penals i justificar la força coactiva de l'Estat, que inevitablement impacta de manera negativa contra les poblacions pobres, racialitzades i marginalitzades.

Aquest mecanisme és imprescindible a l'hora d'explicar l'economia política del capitalisme, que necessita feminitats enfocades a la cura i l'emotivitat, preservadores de la moral i dels interessos familiaristes. Així mateix, aquestes configuracions de la feminitat –subjectes al marc de les racionalitats neoliberals– contribueixen a modelar les subjectivitats de les dones menys privilegiades, pobres, migrades o racialitzades perquè ocupin els espais no legitimats relacionats amb les tasques de reproducció social. Mentrestant, les dones de classes mitjanes-altes i blanques poden disposar del temps suficient per adherir-se a les prerrogatives masculinistes, com les del sexe sense vincle, el desenvolupament professional en espais dissenyats per a ells a l'economia de mercat o aquesta «llibertat» llicenciada que caracteritza el subjecte neoliberal i que no traça llaços de compromís comunitari.

Però la realitat és tossuda: moltes dones dedicades a la prostitució –i que responen al perfil de dones migrades, racialitzades o que provenen de contextos de pobresa– no s'avenen a les normatives socials, sexuals i econòmiques necessàries per a l'ampliació de les racionalitats punitives neoliberals. És per això que l'Estat necessita crear mecanismes diferents en què la suposada víctima es converteixi en una cosa així com un criminal. És en aquest punt on s'aprecien més clarament els efectes perversos del *parell víctima/culpable*, típic de la cultura del càstig que acaba actuant també entre les dones i contra aquestes. A més, la mateixa protecció de les víctimes, entesa com una idea i expectativa social que legitima l'acció repressiva de l'Estat, acaba servint per

justificar l'extensió de les polítiques securitàries neoliberals o la repressió cap a altres col·lectius. Això afecta en última instància les víctimes més vulnerables, les seves comunitats i, per descomptat, generen falses expectatives de protecció a la majoria de dones.

Així, és important destacar que les diferents configuracions de les subjectivitats femenines descrites acaben reforçant les polítiques neoabolicionistes de què parla Merteuil; també, que responen a una agenda sexual neoliberal i a un determinat ordre socioeconòmic que impacta de manera especialment negativa sobre les poblacions a qui en principi diuen que volen protegir. El discurs polític rebla el clau i la lluita contra la prostitució per part de l'Estat compleix un doble objectiu: dotar-se de legitimitat en la lluita contra la violència envers les dones, per una banda, i crear un subterfugi per endurir el Codi Penal, l'aplicació del qual a penes afecta l'empresari, per una altra.

La problemàtica del «només sí és sí»

En aquest sentit, la Llei orgànica 10/2022 de garantia integral de la llibertat sexual, més coneguda com la llei del «només sí és sí», constitueix el primer intent recent d'atacar la prostitució. El projecte de llei inicial plantejava la prohibició de la terceria locativa del Codi Penal[1].

[1] Aquesta forma jurídica indicava que podrà ser castigat qui «amb ànim de lucre i de manera habitual destini un immoble, local o establiment, obert o no al públic, a afavorir l'explotació de la prostitució d'una altra persona, fins i tot amb el consentiment».

L'organització i l'oposició de les treballadores sexuals a aquesta disposició va aconseguir que la prohibició fos retirada i la llei fos aprovada sense al·lusions a la terceria locativa, malgrat mantenir referències a l'explotació sexual –sense estar definida jurídicament– com a forma de violència sexual.

L'ofensiva contra les treballadores sexuals és un element central a l'agenda política del Govern. El nou embat legislatiu passa per un intent de reforma del delicte de proxenetisme de manera que l'aplicació d'aquest tipus penal, paradoxalment, no requereixi de l'existència d'explotació per ser aplicat. No és casual que el delicte de proxenetisme ja existís al Codi Penal espanyol. De fet, la redacció mateixa de l'article generava un solapament amb l'article de tràfic amb finalitats d'explotació sexual. Això és, hi havia dos articles dins del Codi Penal que abordaven, malgrat fer-ho malament, un mateix fenomen. L'intent de suprimir l'article (per eliminar la duplicitat) no va generar una gran acceptació entre els sectors abolicionistes, preocupats per la possibilitat que el proxenetisme passés a ser legal a l'Estat. L'alternativa que ara es troba a la llei depèn de l'ampliació del tipus penal, de manera que passa a considerar-se delicte tot lucre extret de la prostitució, encara que aquest lucre compti amb el consentiment de la treballadora sexual.

Aturem-nos un segon en el concepte de «proxenetisme», ja que tant aquell que exigeix una situació d'explotació com el que es basa només en el lucre té fortes connotacions morals. Aquest concepte distingeix l'aprofitament i el lucre en el context de la prostitució d'aquell

que té lloc en altres àmbits de l'economia. Com aprofundirem més endavant, això estableix un marc d'excepcionalitat de la sexualitat respecte a altres activitats, però, a més, dona a entendre que en altres àmbits laborals la patronal, que opera de la mateixa manera que el proxeneta i la seva indústria, és més ètica, menys coactiva o s'aprofita menys de les situacions de vulnerabilitat econòmica i simbòlica dels treballadors i les treballadores. De fet, aquests arguments reforcen l'oposició entre l'esfera productiva i l'esfera privada que, com apunta Merteuil, només és rendible per al capital. Alhora, com indica l'autora, invisibilitza el treball no remunerat, majoritàriament femení, que és imprescindible per elevar el benefici econòmic i la taxa de rendibilitat corporativa. Aquesta oposició és funcional perquè, d'una banda, amaga la connivència de determinades activitats «privades» dutes a terme per les dones i les formes de relació amb el capitalisme i, d'altra banda, és la font de la distinció jeràrquica que condemna les dones, feminitat i esfera privada a la subalternitat.

El concepte de «proxenetisme» remet a pràctiques, diguem tèrboles, que esdevenen en un espai inherentment abusiu. Les activitats del proxeneta, enteses així, ens recorden més les voluntats particulars d'un sàtir que una forma d'explotació laboral. La singularitat observada és que s'esdevé en el marc de la prostitució, en què evidentment es donen abusos d'intensitats diferents. Des d'aquesta perspectiva resulta complicat reclamar la idea tan necessària que el treball sexual és treball, sostinguda a causa dels caires morals del concepte i la seva

excepcionalitat respecte a la resta de relacions d'explotació laboral en els marcs capitalistes.

Les que escrivim aquest pròleg hem discutit llargament aquesta qüestió en aquelles sales d'espera dels clubs i als bars on anàvem entre visites. Debatíem la necessitat de la concepció laboral del treball sexual com a element necessari per evitar algunes dinàmiques i pràctiques de les treballadores que, a causa de l'absència d'un marc laboral que reconegui l'activitat de la prostitució com a feina, resultaven confuses –els codis del festeig, l'oci o seducció– i que situaven les dones en un lloc de vulnerabilitat.

La identificació de la feminitat amb el sexe, de què parla Merteuil, neutralitzava elements materials potentíssims i simbòlics que demostraven que existia una evident relació laboral. Aconseguir beneficis econòmics, tenir un horari, una normativa específica de l'espai cap a les treballadores, etc. podien fer palès, com han reconegut algunes importants sentències, aquest tipus de relació. Tanmateix, la idea que identifica les dones amb el sexe, com un espai on elles es desenvolupen fent ús de capacitats típicament «femenines», és tan forta que arrasa amb la possibilitat de pensar-se en un marc de relacions productives. La confusió que abunda en aquest tipus de contextos al voltant de la naturalesa laboral de l'activitat sexual afavoreix certes dinàmiques relacionades amb la gestió econòmica, el tipus d'enllaç entre treballadores o el mateix potencial per construir un antagonisme de classe respecte a l'empresari, que clarament perjudica les treballadores. Per tant, reclamar un

salari per al treball sexual no és una cosa que afavoreixi únicament els interessos dels capitalistes de la indústria sexual. És, sobretot, un pas necessari per a la desidentificació de les dones amb el sexe, entenent que, en un marc capitalista, el sexe, ja sigui remunerat o no, produeix beneficis econòmics. Com apunta Merteuil, el fet de ser remunerat i reconegut com a salari és el primer pas per a la consideració del treball sexual com a feina, element indispensable per a la desidentificació de les dones respecte a l'activitat, el seu rebuig i la incorporació d'aquesta lluita en el marc més ampli de les lluites contra el treball.

Sant tornem-hi amb l'abolicionisme

No és novament cap casualitat que, en aquest embat neoabolicionista de l'Estat, s'hagi insistit en la prohibició de la terceria locativa. Sense estendre'ns gaire més en aquest punt, cal apuntar que penalitzar el lucre de la prostitució a través del lloguer d'immobles, element clau d'aquesta figura, desatén una àmplia realitat en l'exercici de la prostitució, la que involucra les dones que s'autoorganitzen amb l'objectiu de llogar espais per a l'exercici d'aquesta activitat. D'aquesta manera, la mesura, en principi destinada a combatre els abusos de la indústria proxeneta, servirà per perseguir les formes autogestionades de treball, les dones titulars del contracte de lloguer, i amb això empitjoraran els abusos especulatius que es produeixen al mercat immobiliari que ja pateixen les treballadores sexuals.

La llei seria, doncs, segons les postures neoabolicionistes, un pas important per posar fi a una forma de violència contra la dona. Segons la nostra opinió, el que realment implica aquesta llei és un exercici de violència institucional directe contra les dones: les condemna a la clandestinitat, a una precarització de les seves condicions materials de vida i a un augment, ara sí, de les situacions de violència cap a les treballadores sexuals, cosa que resulta fàcilment confrontable si s'atenen els resultats que els models legislatius prohibicionistes han tingut en països com Irlanda, Estats Units, França o Suècia.

En darrer terme, la consideració de la prostitució com a forma de violència es basa en la negació del consentiment per part de les dones. Segons argumenten aquestes postures, el consentiment sol ser una pantalla que emmascara situacions d'opressió, desigualtat i poder. Si bé aplaudim aquest exercici de veure-hi més enllà de les ficcions de llibertat que genera la societat capitalista, no deixa de ser curiós que aquesta mirada només s'apliqui al camp de la prostitució, però no serveixi, en canvi, per qüestionar el conjunt de relacions de producció. Semblaria que una part del feminisme institucional ha agafat alguns elements del marc teòric anticapitalista per aplicar-los a la parcel·la de la realitat que ells i elles han considerat convenient; una parcel·la de la realitat que busca separar la prostitució de manera discrecional del conjunt del sistema, amb la qual cosa n'aïlla i en margina les protagonistes. Però no s'acaba aquí: la negació del consentiment o de la capacitat d'agència, que no pas de llibertat, afavoreix l'estigma de la prostitució mentre produeix

imaginaris d'indefensió i alimenta les respostes socials negatives cap a les treballadores del sexe que queden exposades, encara més, a la violència derivada del seu estatut de subjecte estigmatitzat.

Sobre desig i consentiment

En qualsevol cas, tota concepció del consentiment (com a fruit d'una decisió autònoma) viciada (per les relacions d'opressió) passa per oposar-la a un altre concepte: el desig. Si les dones no desitgen una relació sexual –encara que formalment l'hagin consentit a canvi d'una remuneració econòmica– aquesta es converteix en una forma de violència.

Aquí, el qüestionament i el desenvolupament teòric de Morgane Merteuil en relació amb el desig es converteix en matèria de lectura obligatòria perquè argumenta que establir-lo com a criteri central presenta dos problemes fonamentals. En primer lloc, desplaça la capacitat de decisió racional de les dones cap a l'emotivitat, tot incidint en un dels arguments centrals del discurs patriarcal. En segon lloc, no problematitza el concepte del desig, sinó que l'assumeix en la seva essència (com un concepte platònic) i nega, per tant, que pugui formar part d'un marc ideològic socialment construït i influenciat, així, per les relacions de poder de la societat capitalista i patriarcal.

Ens movem en terrenys feixucs on imperen conceptes complexos. I encara més quan aquests s'articulen en els marcs de la legislació penal existent. Diguem que la

regulació estatal en matèria de prostitució nega el consentiment de les treballadores sexuals, mentre reclama, per exemple, mitjançant la també problemàtica llei 10/2022 (la llei del «només sí és sí») la normativització del consentiment afirmatiu de la resta de dones. Considerem que tots dos casos reforcen una visió de les dones com a éssers indefensos i infantilitzats i que, de fet, les dues normatives són afins en els respectius objectius i efectes. Som conscients que el concepte de «consentiment» presenta limitacions i que a causa del seu caràcter modern i contractualista només té sentit en un marc que entén els subjectes d'acord amb una concepció purament racional, coherent i lineal. Per tant, si pretenem legislar en marcs tan complexos com el de la sexualitat, hauríem de ser curosos i limitar-ne l'abast com a mecanisme regulador. La regulació penal estatal de la sexualitat, basada en el consentiment afirmatiu, pot donar lloc, com han afirmat les feministes crítiques en el context nord-americà, a excessos reguladors i a moralismes extrems davant de les pràctiques sexuals que, si bé poden no ser «ideals», sí que són corrents. Aquestes pràctiques pot ser que no siguin satisfactòries, principalment per a les dones, i poques vegades haurien de ser enteses com a fruit de la violència exercida pels homes amb què es relacionen. Més aviat al contrari, com apunta Amia Srinivasan, responen al context coactiu de la sexualitat heteronormativa en què es produeixen. Deu ser que, de nou, la llei penal no és el mètode més eficient i ètic per abordar aquestes qüestions?

El sexe ideal no existeix, n'estem convençudes. Tot i que moltes de nosaltres acumulem infinitat d'experiències molt satisfactòries, sempre hi són presents els elements coactius implícits del mateix marc en què el sexe es desenvolupa. Això no vol dir, però, que la coacció sigui exercida per la parella sexual amb què ens relacionem. El sexe consentit no és ideal. Però el sexe amb desig tampoc no ho és perquè, com apuntàvem més amunt, també és influenciat ideològicament pels valors del marc capitalista i patriarcal. Allò que desitgem i allò que ens posa o excita no és neutre ni natural. I per aquest motiu hi ha persones amb més èxit sexual, un succés que cal pensar en relació amb les configuracions normatives dels cossos dins de societats classistes, racistes, capacitistes, grassofòbiques, trànsfobes, etc.

No som aquí per culpar ni normativitzar les experiències de desig particulars, sinó per intervenir en les estructures que configuren com a més desitjables i respectables determinats cossos i sexualitats. De fet, la mateixa idea de desidentificació de les dones respecte al sexe, proposada per Merteuil, és molt interessant si la mirem des d'aquesta perspectiva. Desnaturalitzar el sexe, entenent que podem comprendre'l també com a feina, obre la possibilitat d'experimentar i començar a pensar des d'una òptica molt més pertinent quin és el sexe que volem o el que no volem per, a partir d'aquest punt, explorar una capacitat que ens ha estat castrada pel patriarcat: establir els límits propis. Precisament tot el contrari del que fa la idea del consentiment afirmatiu regulat penalment, que és impedir completament l'exposició de les dones a experiències sexuals diverses entre les quals, efectivament, hi pot haver

experiències no ideals o desagradables, però que són indissociables de l'experimentació per part de subjectes sexualment adults. De nou, veiem com la reflexió al voltant de la sexualitat que ens aporta la idea de la prostitució com a prisma no és només imprescindible per a la millora de les vides de les treballadores sexuals, sinó també de totes les dones i, per descomptat, per a la millora de les anàlisis de les lluites anticapitalistes.

Contra la centralitat de l'explotació sexual

Aquest mecanisme de perversió dels conceptes opera també en relació amb l'explotació. L'explotació és un dels conceptes bàsics de la teoria anticapitalista en la mesura que desemmascara la manera com la classe capitalista extreu de forma sistemàtica els recursos a la classe treballadora mitjançant el treball. Hi ha explotació dins del sistema capitalista i també en el marc de la indústria sexual, no com a fenòmens diferenciats sinó com a manifestacions diferents d'una mateixa cosa. El fet de considerar que aquesta relació econòmica que té lloc com a fruit d'un intercanvi sexual requereix un concepte propi (el concepte d'«explotació sexual») comporta assumir que en el sexe hi ha un element que és inherentment diferent de qualsevol altra activitat. Per què podríem parlar, doncs, d'explotació laboral en el marc de la indústria del sexe? Aquesta línia de demarcació entre el sexe i qualsevol altra activitat mostra una visió moral, producte d'un marc ideològic patriarcal, més que no pas una diferència basada en elements objectius.

Però si hi ha alguna cosa inapel·lable, és que la sexualitat és un producte de la ideologia que legitima el capitalisme. Com a tal, disposeu d'una sèrie d'atribucions que els són útils i que es naturalitzen en la construcció de les subjectivitats sexuals. Entre aquestes atribucions normatives, assumides com a pròpies i incorporades als estàndards sans i normals de la sexualitat, hi hauria la inherent excepcionalitat de l'activitat sexual i la reducció a la genitalitat. Ambdues idees serviran per establir la separació necessària entre la sexualitat i la resta de relacions socials de producció, de manera que se n'oculta el caràcter sociohistòric i s'exclou la genitalitat de les activitats relacionades amb l'àmbit laboral, amb la qual cosa es deixa la resta de parts del cos com a instrument inqüestionable destinat a produir aquesta força de treball. Desessencialitzar aquestes idees al voltant de la sexualitat no només ens apropa a anàlisis més complexes de la realitat socioeconòmica, sinó que també contribueix a reduir el patiment i el malestar generat per la no-adaptació a la norma i a combatre les violències i estigmatitzacions que se'n deriven.

Una mostra de la contingència i la relació amb els sistemes de poder presents en la idea de l'excepcionalitat de la sexualitat o de la centralitat de la genitalitat és la diferència en la concepció d'aquestes dues idees en funció del gènere. D'aquesta manera, per exemple, les dones són les representants principals d'aquesta excepcionalitat de la sexualitat respecte d'altres activitats –en particular mitjançant la idea de la sacralització que les converteix en conservadores de la moral necessària per al sosteniment

de la família i dels enllaços afectius–. D'altra banda, la genitalitat té connotacions diferents en homes i dones: mentre que per a elles es relaciona amb la reproducció i les limitacions del plaer, per a ells la genitalitat representa una mostra de potència i gaudi.

El feminisme ha tingut i té un paper indiscutible a l'hora de qüestionar els marges de les categories que operen a la societat moderna. Ho ha fet amb la feina, amb el gènere, amb les violències... i ho ha fet també amb la sexualitat. Aquest és, de fet, un altre dels elements que Morgane Merteuil assenyala quan proposa fer un pas més enllà les teories sobre la reproducció social i entendre que el sexe, no només el remunerat, forma part de les relacions socials de producció del capitalisme. Ara bé, aquesta concepció no és pas nova. Autores com María Jesús Izquierdo, per citar una veu de referència per a aquestes autores, ja han reflexionat sobre la comprensió de la sexualitat com una feina. Si bé és cert que xoca directament amb el nostre sentit comú (sempre construït ideològicament), també és cert que l'oposició categòrica entre l'amor o el plaer i el treball és pròpia d'una societat capitalista, i que seria àmpliament qüestionada en una societat lliure d'explotacions. Desemmascarar el caràcter ideològic que opera en les concepcions de la sexualitat, així com la seva utilitat per a l'economia política del capitalisme, és una de les tasques principals de les i els revolucionaris. Però aquesta tasca és igual d'important que sostenir, aquí i ara, que les concepcions assenyalades configuren moltes de les vivències de la sexualitat de les dones i que acompanyar el patiment generat és tan important avui dia com

el fet de no conformar-nos amb la idea que són concepcions inamovibles.

Del que no hi ha cap dubte és que, sota les condicions actuals, les regles del joc venen marcades per unes relacions de producció capitalistes que interaccionen amb el sistema patriarcal i amb un conjunt d'opressions inacabables, en què les dones estan al servei dels interessos de molt pocs. Si defensem que la prostitució és un prisma per entendre el món, és precisament perquè té la capacitat de desemmascarar gran part dels eixos d'opressió estructural. Si bé podríem considerar que, des d'un punt de vista estrictament quantitatiu, el debat sobre la prostitució no és tan rellevant, des d'una perspectiva qualitativa, pels elements que conté, aquest emergeix com un debat central. Hi ha en joc si assumim les regles o no, el poder d'un «feminisme» d'Estat que, paradoxalment, ens diu que el més feminista que podem fer és criminalitzar i combatre els mecanismes que faciliten la subsistència d'un sector de dones de classe treballadora. Algun dia, i amb l'objectiu de superar el capitalisme, caldrà organitzar la societat de manera que aquesta estigui desproveïda de tota forma d'explotació. Tot i això, aquestes prologuistes rebutgen l'idealisme i afirmen que la preocupació per les condicions de vida aquí i ara no les fa més reformistes que aquells que volen convertir la prostitució en la font de tots els mals per amagar la resta de problemes i formes d'explotació que genera el capitalisme.

Sempre hem defensat la importància que el debat sobre el treball sexual incorpori un punt de vista pràctic, que puguem discutir sobre la realitat de les dones que

l'exerceixen i que siguem conscients de les conseqüències reals que tenen les polítiques públiques sobre les condicions de vida. Ha de quedar clar que la nostra posició no és, en cap cas, una renúncia a iniciar un debat teòric. Al contrari, cal parlar de treball, de capitalisme, d'explotació, de desig i de sexualitat en termes teòrics. Però les reflexions intel·lectuals, quan no estan enganxades a la realitat, quan xoquen contra allò existent, es converteixen en eines al servei de l'statu quo. Si la teoria necessita fer callar la realitat, aleshores és que la teoria està equivocada. I la veritat és que massa vegades hem vist que les treballadores sexuals han estat expulsades dels espais col·lectius. Hem vist que ha calgut fer callar dones –les oprimides, no les opressores– perquè certs discursos prevalguin. Creiem que no hi ha teoria sense praxi, de la mateixa manera que no hi ha praxi sense teoria.

El llibre que teniu entre les mans és un material de capçalera que heu d'incorporar a les lectures, una aportació al debat teòric sobre el treball sexual i una demostració que aquelles que defensem el treball sexual ho fem sobre bases teòriques i ideològiques fermes. Ho fem, com diu l'autora, anant més enllà de l'anàlisi micro, de les relacions que es donen als diferents centres de treball per pensar en el rol del treball sexual en el marc de capitalisme. Ho fem superant la perspectiva sindical per pensar des d'una perspectiva política i ideològica.

Si una anarquista i una comunista es poden trobar en algun lloc, sens dubte és en la crítica frontal a l'Estat capitalista. I si una anarquista i una comunista es poden trobar en un altre lloc concret, és en el convenciment que

l'explotació i l'opressió que pateixen les treballadores sexuals representa una manera concreta per comprendre l'explotació i l'opressió que viu la classe treballadora, significa que la lluita de les treballadores sexuals és una part imprescindible de la lluita de la classe treballadora contra l'Estat capitalista i patriarcal.